

Flere vil ha tre på taket

— Vi vil satse mer på å levere spontak til bolighus og hytter, sier Elling Elsrud ved Eilo Tre. Etter store oppdrag i Rena leir og Aukrustsenteret, øker interessen fra privatkunder.

AV PER ØYVIND BERG

Sammen med to ansatte sager han trespon av tettvokst, malmrik furu. På det store oppdraget i Rena leir forlangte militæret at materialene skulle være ubehandlet, og at de skulle vare i 60 år.

— De strenge kravene måtte vi møte med en like streng sortering av ferdig spon. Fra vi tar i mot tømmer eller plank, blir det sortert tre-fire ganger. Så det kan bli et stort svinn om en stokk som ser bra ut, viser seg å ha mye svartkvist, sier Elling Elsrud.

Det meste av materialene kjøpes inn fra Skjåk og Langmorkje Allmenning, som etter bedriftens mening gjør en bra jobb med å sortere ut tømmer med riktige egenskaper.

Tretak med og uten impregnering

Nylig overtok Eilo Tre salg og distribusjon av trykkimpregnerte bordtak fra Norske Skogs anlegg litt nærmere Hønefoss.

TREINDUSTRI: Skogeier Elling Elsrud valgte tre som råvare da han fikk sjansen til å starte bedrift. Til taksponeene trengs det hardere virke enn furua fra grusmoene i Adal.

— På den måten har vi flere alternativ å tilby kundene. Noen vil absolutt ha trykkimpregnerte materialer, mens andre sverger til ubehandlet. Trykkimpregnert tre har mer grønnfarge, særlig de første årene i friluft. Men giftige saltstoffer kan vaskes ut, og er betenkelig om du samler drikke-

vann i cisterne fra hyttetaket, sier Elling Elsrud.

Skogeier med tro på småbedrift

Som nyutdannet skogtekniker overtok Elling Elsrud en eiendom på omlag 15 000 dekar skog og fjell. Han har dyrket

opp 200 dekar, men det er skogen og noen hytter som gir hovedinntektene. Nå er den eldste sønnen 18 år og kan snart overta om han vil, mener Elling Elsrud.

— Jeg overtok selv som 21-åring og tror det er gunstig å overta tidlig om det passer. Virksomheten her kan utvikles

videre av meg og de ansatte, sier Elling Elsrud.

De holder til i en nedlagt dørfabrikk som Elling Elsrud kjøpte i 1994. Tomta og lokalene har god plass, og noe er leid ut til andre.

God erfaring med arbeidskontoret

Elling Elsrud satser på å kjøpe alt av maskiner og utstyr brukt. Han har kontaktet arbeidskontoret for å finne ansatte til å utbedre maskiner, sage spon og legge tak.

— Mange flinke folk går arbeidsledige eller trenger annet arbeid i perioder for å bli yrkesaktive igjen. Selv ser jeg svært positivt på å jobbe sammen med andre, etter å ha stått for drifta i egen skog i flere år. Her varierer tempoet og arbeidsopp gavene, slik at det lar seg tilpasse mennesker med helseplager eller skader. Etter ei tid har flere gått tilbake i full jobb ved andre bedrifter, sier Elling Elsrud.

Flere bruksområder for spon

Etter de store oppdragene på Aukrustsenteret i Alvdal og Rena Leir, har karene på Eilo Tre merket økende interesse for deres produkter. De eksperimenterer litt med treslagene og har prøvd gran, lerk og osp. Sponene kan også varieres med form og profiler. Bruksområdet kan på den måten utvides til brystningspanel eller annen innredning.

Sponene skjæres ut av ferdig kappede emner i 40 til 60 centimeters lengde. Ei spesiell sag er utviklet for å skjære emnene diagonalt. De ferdige sponene blir da 2,5 centimeter tykke nederst og 0,5 centimeter der de overlappes av neste sponlag.

Tilbyr montering

— Vi legger en del spontak for våre kunder og er nøye på ikke å bruke spikermaskin. Det gir etter vår mening for liten følelse med materialet i hver

enkelt spon, slik at den lettere sprekker eller kuver seg i skiftende fuktighet, forklarer Elling Elsrud. Nysgjerrige spørsmål fra folk som ser karene i arbeid, gir også god mulighet til å markedsføre byggevarenes gode egenskaper.

Spontakene har vært svært vanlige i det meste av Norge. For eiere som vil endre inntryk-

ket av rusten bølgeblikk eller grå betong, mener Elling Elsrud skogshusvær og silovegger er aktuelle steder å bruke spon.

Skulle vi foreslå monumentale bygg i mer urbane strøk, måtte det bli regjeringskvartalet i Oslo. Der er betongflatene store, og folk med både bonde og spon i etternavnet har nylig flyttet inn.

Kløyvd, høvlet eller sagnet spon

Trespon er nevnt allerede i Magnus Lagabøters landslov som det vanligste materialet til å tekke tak med. Bare i områder med mye bjørkeskog har tak av never og torv vært brukt i stor utstrekning, som i Nord-Norge og deler av Vestlandet.

Spon har vært lagd og lagt på flere måter. Eldst er spon (bræder) kløyvd med bile av

grov malmfuru og lagt på taket uten spikring. På midten av 1800-tallet ble spiker vanlig, og tynnere spon etter høvling eller handstikking ble tatt i bruk. Slike spontak er mange steder beholdt som undertak for teglstein.

(Kilde: *Tre til tekking og kledning, Jon Bojer Godal, Landbruksforlaget*)